

Naturvernforbundet i Buskerud

NVE
Konsesjonsavdelingen
Postboks 5091 Majorstua.
0301 Oslo

18. juni 2012

Høringsuttalelse – Godfarfoss

Naturvernforbundet i Buskerud (NIB) viser til konsesjonssøknad fra Godfarfoss Kraft AS til NVE datert 16. januar 2012 og avgir med dette uttalelse til konsesjons-søknaden. Uttalelsen er skrevet i samråd med Norges Naturvernforbund. NIBs uttalelse støttes av Natur og Ungdom (NU).

Vår uttalelse oversendes pr e-post til NVE (nve@nve.no) med kopi til Godfarfoss Kraft AS ved Trygve Øderud (trygve.oderud@eb.no).

Med hilsen

Harald Baardseth
Leder

Øystein Engen
saksbehandler

Konsesjonssøknad - GODFARFOSS KRAFTVERK, Dagalifallene

Naturvernforbundet i Buskerud (NIB) viser til konsesjonssøknad fra Godfarfoss Kraft AS datert 16. januar 2012. NIB har synspunkter på konsesjonssøknaden av både generell og spesiell karakter.

Godfarfoss Kraft AS eies av Hol kommune, Nore og Uvdal kommune og EB Kraftproduksjon AS (Energiselskapet Buskerud AS). Konsernet Energiselskapet Buskerud AS (EB) eies av Buskerud fylkeskommune via Vardar AS og Drammen kommune. Vi minner om at fylkeskommunen også er vannregionmyndighet.

Byggekostnaden er beregnet til 212 millioner kroner. Det er planlagt en årsproduksjon på 56 GWh. Slukeevne på kraftverket er oppgitt til 62 m³/sek. Største vannføring er oppgitt til 361 m³/sekund. Middelvannføring er oppgitt til 33 m³/sek.

Bakgrunn

Buskerud Kraftverker søkte konsesjon i 1974 for å gjennomføre svært store utbygginger av Dagalifallene. Hardangervidda nasjonalpark opprettet i 1979/1981 og de store vassdragene Veig og Dagalifallene ble heldigvis vernet samtidig. Imidlertid ble Godfarfoss ikke inkludert i vassdragsvernet, men flyttet til Samlet Plan for vassdrag.

Ved supplering av Verneplan for vassdrag ble vernet av Dagalifallene foreslått utvidet ned til Pålsbufjorden av styringsgruppen i dokument 12-2002. Styringsgruppen (NVE og DN) foreslo den gang at ... «*Godfarfoss tas med i verneplanen slik at hele Dagalil blir omfattet av vassdragsvernet, og vektlegger at vassdragsvernet i størst mulig grad bør omfatte hele vassdrag/naturlige enheter*». Dessverre ble ikke denne faglige anbefalingen lagt til grunn ved vedtak om supplering av verneplan for vassdrag i 2005.

Ved høringen av Supplering av verneplan for vassdrag uttalte Forum for natur og friluftsliv Buskerud (FNF Buskerud) blant annet at vassdragene (ink.l Godfarfoss) representerte betydelige verneverdier og at Godfarfoss burde «*prioriteres svært høyt som verneobjekt*» (25.10.2002). Friluftsansjenasjonene stiller seg dermed bak kravet om å bevare Godfarfoss intakt uten kraftutbygging.

I brev til OED 24. april 2003 anbefalte Fylkesmannen i Buskerud vern av Godfarfoss under henvisning til vassdragets betydning for landskap, biologisk mangfold, friluftsliv og grad av intakt tilstand.

NIB vil minne om at det i Soria Moria-erklæringen er fremhevet at "*hensynet til kommende generasjoners naturopplevelser tilsier en restriktiv holdning til videre vassdragsutbygging, og at vi lar de aller fleste vassdrag som står igjen forbli urørte.*"

NIBs merknader til konsesjonssøknadens enkelte deler

Friluftsliv

I temakart Friluftsliv mangler kartsymbol for attraktiv fiskeplass på sørsiden av Lågen omtrent ved inntakskanalen. Se fotografiet.

Tur- og fiskesti langs hele nordsiden av elva bør i sin helhet tegnes inn. Stien er på det meste av strekningen lett å følge og kartet i konsesjonssøknaden fremstår som noe mangelfullt. Også på sørsiden av Lågen er det bålrester og spor etter friluftsliv.

Foto nr 1

Bildet viser attraktivt område for sportsfiske på sørvestsiden av Godfarfoss, men det er ikke inntegnet i temakart for friluftsliv. Foto: NIB.

Tekniske inngrep som for eksempel dam og veger vil redusere området's verdi for friluftsliv. Friluftsliv-verdien må tolkes i lys av landskapets nåværende opplevelsesstyrke. Mektigheten av vannmassene nedover Godfarfoss er en landskaps- og friluftskvalitet som tapes i takt med redusert vannføring. Slipp av minstevannføring vil bare et stykke på veg bøte på dette.

Vi vil minne om at Forum for natur og friluftsliv (FNF) i Buskerud 25. oktober 2002 ønsket på prioritere vern av Godfarfoss høyt i forbindelse med Supplering av verneplan for vassdrag. Dette synet støttes også av SRN.

I dokument 12-2002 gir NVE og DN Godfarfoss karakteristikken «Meget stor verneverdi» under kapittel om landskapsbilde. I boken Livet langs Numedalslågen er Godfarfoss beskrevet som «.. ett av dei vakraste parti av Lågen ..». Det er med god grunn. Inntrykks-styrken er stor både på lang avstand

og nær inntil Godfarfoss. Elva oppleves som vakker og svært variert på grunn av alle småholmer og skjær som medfører at Lågen danner mange vannløp.

Foto nr. 2

Del av Godfarfoss sett mot nordvest. Lågen deler seg i flere løp rundt minst 16 småholmer og skjær. Foto: NIB.

Godfarfoss er neppe fullt utnyttet mht friluftsliv og økoturisme. Tilgjengeligheten er meget god fra grusveg på nordsiden av Lågen og god på sørsiden. Padleforbundet har uttrykte stor entusiasme over kvalitetene i Godfarfoss under vassdragsmøtet NIB arrangerte 13.6.2010. Vi vil understreke at padling ned Godfarfoss setter høye krav til kompetanse hos utøverne.

Som konsesjonssøknadens dokumenter viser foregår det en del sykling på grusvegene i området, men det er lite eller ingen motorisert ferdsel på Godfarfoss. Friluftsutredningen i konsesjonssøknaden er uklart formulert på dette punktet. Kjøring med rallybiler og ATV er nok knyttet til flyplassen høyere opp i vassdraget. Det er ingen hytter langs Godfarfoss, men 2 store kraftlinjer krysser fossen i innfallsoset til Pålsbumagasinet.

Storørretens vandringer i Godfarfoss.

I fagrappporten skriver SWECO følgende: «Kvaliteten på grunnlagsdata for fisk vurderes til å være god, med noe svakhet i forhold til hvordan stor-ørret bruker området nedstrøms Godfarfoss og eventuell vandring av stor ørret opp i Godfarfossen slik som er diskutert i LFI rapport 260-08. For dette temaet mangler det skriftlig underlagsmaterieell.». Av tema-rapporten fremgår det at feltarbeid har vært utført over en kort tidsperiode på 3 dager i hhv slutten av august og i begynnelsen av september. NIB vil bemerke at dette er svært tidlig i «gyte-sesongen» og at tidspunktet ikke er godt nok for undersøkelse av ørretens vandringer opp gjennom Godfarfoss.

NIB vil hevde at nye og mer grundige undersøkelser bør gjennomføres senere på høsten (for eksempel i oktober). NIB vil også peke på metodevalget og vise til at radiomerking av stor gytefisk vil kunne gir mer eksakt kunnskap om vandringsveger og valg av gytehabitat. Slike undersøkelser bør gjennomføres over minimum 2 gytesesonger og på representativ vannføring.

Hensynet til stor-ørret ble i sin tid et tema for Hol kommune ved høring av Meldingen. Også NIB fokuserte på hensynet til ørret den gang (2009) og på genetisk diversitet hos ørret (jf. Rapport nr. 260 – 2008 fra Laboratorium for ferskvannøkologi og innlandsfiske, UiO). NIB ser ikke bort fra at en eventuell fremtidig reduksjon av storørretstammen kan få konsekvenser for fiskefaunaen i begge store vannkraftmagasiner nedstrøms, dvs. Pålbu og Tunhovd.

NIB mener at fagtemaet fisk/ferskvannsbilologi slik det nå fremstår, ikke er tilstrekkelig utredet og kunnskapsforankret. Verdi og konsekvensgrad kan derfor ikke fastsettes før etter at temaet er godt nok utredet og dokumentert.

Foto nr. 3. Stor ørret fra Dagalifallene. Foto: NIB.

Naturtyper og biologisk mangfold

Fagutredningene til konsesjonssøknaden ser ut til å vært grundig mht moser, mens det for sopp kun er nevnt at det ikke ble observert vedboende sopp. Det finnes noe død ved i form av furulæger i området. Området bærer skogøkologisk sett preg av hogst for lang tid tilbake. Det kan likevel være usikkert om fagtema «sopp» er tilstrekkelig ivaretatt.

Funnene av rød-listede arter som huldretorvmose og kort trollskjegg (NT) er nevnt og huldretorvmosen kan være meget utsatt ved inngrep. Ingen inngrep som svekker forekomster eller leveområder til huldretorvmose (EN – status på rødlisten) kan aksepteres. Områdene ved Godfarfoss må kartlegges så vidt grundig at en får oversikt over alle eventuelle forekomster av denne arten.

Konklusjon

Naturvernforbundet i Buskerud fraråder at det innvilges konsesjon for å bygge ut Godfarfoss til kraftformål.

